

Verslag Informatiebijeenkomst instellingsleden KVAN/BRAIN 4 september 2017 over auteursrecht en samenwerken met Pictoright

Namens Pictoright waren aanwezig Vincent van den Eijnde (directeur) en Arlette Bekink (manager collectieve rechten). Dirk Visser was aanwezig als juridisch adviseur van KVAN/BRAIN.

Vertegenwoordigde instellingsleden van KVAN/BRAIN waren: Het Utrechts Archief, IHLIA, Stadsarchief Amsterdam, Stadsarchief Rotterdam, Historisch Centrum Overijssel, RHC Vecht en Venen, Nationaal Archief, gemeente Gooise Meren/Huizen, Waterlands Archief, Brabants Historisch Informatiecentrum, Regionaal Archief Nijmegen, Stadsarchief Breda, CODA, Regionaal Archief Tilburg, Gemeentearchief Wassenaar en Voorschoten, Rabobank Bedrijfshistorie

Chantal Keijsper leidde de bijeenkomst namens KVAN/BRAIN.

De presentatie is opgebouwd aan de hand van de vragen van archieven die Margreet Windhorst (KVAN/BRAIN) met Arlette Bekink besproken heeft. Met de vragen tussendoor was het een interactieve bijeenkomst, ook omdat Dirk Visser tussendoor zaken verduidelijkte.

- Het gaat nu met name om beeldarchieven – niet om foto's in kranten en tijdschriften. Dan komt LIRA er ook bij – andere sessie. Beeldarchieven in de breedste zin, van diverse makers, fotografen, illustratoren, cartoonisten, schilders, architecten, enz.
- Architecten: dan gaat het nu niet zo zeer om de bouwtekeningen. Eerder om door hen gemaakte objecten die op afbeeldingen voorkomen. Bouwtekeningen vallen wel onder auteursrecht. Maar Pictoright doet daar nu niet veel mee. Is bij architecten ook nog niet echt uitgekristalliseerd wat ze zouden willen. Sommige archieven hebben ze nog online, andere hebben ze van de website afgehaald. "het is wachten tot er een architect een zaak start". Pictoright wil wel meedenken over oplossing hiervoor. De bouwtekeningen zitten niet in de overeenkomst die gesloten wordt.
- De licentie en vrijwaring gelden voor de hele beeldcollectie, ook voor de foto's die je al geregeld hebt.
- De tariefberekening gaat op basis van de relevante foto's – dat zijn de foto's waarvoor je de overeenkomst eigenlijk sluit = foto's die niet geregeld zijn of waarvan je de maker niet kent en die je wilt plaatsen in de beeldbank.
- Staffel van tarieven op sheet
- Bij de tarifiering wordt rekening gehouden met:
  - Foto's van voor 1941
  - Kiekjes (familiefoto's, foto's van feestjes door amateurs enz.)
  - Foto's waarvoor je al de zaken geregeld hebt.Voorbeeld: totale collectie is 20.000 foto's. Daarvan heb je er al 10.000 geregeld, zijn er 3.000 voor 1941 en 2000 kiekjes > in de tarieflijst kijken bij 5.000 (relevante) items.
- Vrijwaring: de vrijwaring ken een maximalisatie. Er kan dus een restbedrag ontstaan als de rechthebbende meer wil ontvangen dan de vrijwaring dekt. Volgens Vincent van den Eijnde is hun regeling redelijk en zal een rechter daar in meegaan. Dat is de verwachting. Een maker verwacht een prijs zoals die voor gebruik van een foto geldt (denk aan de 50 euro per foto per jaar zoals Voet dat wenst). Pictoright zegt: nee foto's in een beeldbank is van een ander kaliber – een grote bak met foto's kent een andere prijsstelling per foto. Van den Eijnde maakt een analogie met het kopen van een spijker of het kopen van een bak met 500 spijkers, dat levert een andere prijs per spijker op. Maar wat Pictoright betreft geldt dat als je het niet regelt, de prijs per foto wordt bepaald, wat een hoger bedrag oplevert dan een totaalprijs voor de hele

collectie. De beroepsvereniging van fotografen staat op dit punt achter hem (volgens VvdE).

Dirk Visser: de kwestie voor de rechter zal ook gaan over de 'schade' / de economische waarde van een foto in de beeldbank.

- Amateurs (kiekjes) zouden zich kunnen aansluiten bij Pictoright – maar dat is toch meer een organisatie voor professionele makers en rechthebbenden op professioneel werk.
- Verdeling van het geld: Een deel gaat als basisvergoeding (digitaliseringsvergoeding) naar alle bij Pictoright aangeslotenen, waarmee er van uitgegaan wordt dat een belangrijk deel van het geld bij de juiste mensen terecht komt. Het andere deel is voor claims van rechthebbenden die niet aangesloten zijn of voor aangeslotenen die veel foto's online hebben in beeldbanken en daarmee recht hebben op meer dan alleen de basisvergoeding (voorbeeld uit krantenarchieven: Peter van Straaten die decennialang dagelijks een cartoon had in het Parool). Volgens Pictoright zijn de meeste makers al tevreden met de basisvergoeding.
- Dirk Visser: in de verdeling is het bijzondere dat alleen de claimende fotografen geld krijgen. Zo is het systeem nu eenmaal (vergelijk verzekeringen: alleen degenen die een schade hebben en claimen hebben recht op vergoeding)
- Werkgeversauteursrecht valt wel onder de overeenkomst met Pictoright. Dat is auteursrecht dat een werkgever (bedrijf) kan uitoefenen omdat de maker in dienst van het bedrijf de afbeelding/het werk gemaakt heeft. NB dit auteursrecht vervalt 70 jaar na maken.
- Uitgeversrechten zijn anders: geldt voor uitgaven (bijv. ansichtkaarten) waarop wel de uitgever staat maar niet de maker (fotograaf, tekenaar). Het auteursrecht wordt dan geacht aan de uitgever te vallen. Vervalt 70 jaar na eerste publicatie.
- Aan de orde komt ook de vrijwaring die je als instelling zou moeten stellen bij hergebruik van foto's door derden. Is zijdelings van belang: door beeldbank op internet zal de vraag voor levering van een hi-res foto vaker voorkomen. Deze vormen van gebruik worden niet door de overeenkomsten met Pictoright gedekt.

Maak goed onderscheid tussen thuisgebruik (toegestaan) en gebruik dat met derden wordt gedeeld. Voor het laatste is toestemming van de maker nodig. Als je die niet weet moet je vooral vrijwaring vragen aan de gebruiker van het beeld. Ook kun je leveren met afspraak dat de klant zelf de toestemming regelt, maar dan toch zorgen dat je gevrijwaard wordt. Overigens blijft het zo dat je – wanneer je daarvoor geen toestemming van de maker hebt en je levert een afbeelding (ook al vraag je een vrijwaring van de gebruiker van dat beeld) – als archief iets doet wat auteursrechtelijk gezien niet mag. Met de vrijwaring zorg je ervoor dat je het risico verplaatst, zodat je als archief de gebruiker van het beeld kunt aanspreken mocht de rechthebbende zich melden en een schadevergoeding vragen van het archief.

Vraag: zou KVAN/BRAIN kunnen zorgen voor een goede vrijwaringstekst? In algemene zin: er is behoefte aan goede hulpmiddelen / afstemming op dit vlak. Hier zal KVAN/BRAIN op terugkomen.

- Hergebruik door derden van je lo-res afbeelding op je website is moeilijk te voorkomen. Thuisgebruik is niet erg, maar hergebruik op een website of in social media (Facebook, Instagram) is wel een inbreuk. Maar is eigenlijk niet ons probleem – is verantwoordelijkheid van degene die hergebruikt. NB embedden van afbeelding is geen inbreuk (geen nieuwe publicatie) onder huidige wetgeving/jurisprudentie.
- Opt out – er is nu bij Pictoright een lijstje van 9 fotografen die niet in een regeling van Pictoright willen en helemaal niet willen dat hun foto's op internet gebruikt worden of in beeldbank terecht komen. Fotografen hebben dat recht. Pictoright geeft de namen door aan de archieven die een overeenkomst met hen hebben. Alle foto's verwijderen.

- Rechthebbenden: archieven hebben er wel moeite mee dat de lijsten bij Pictoright niet op orde zijn en willen weten hoe dat daar geregeld is. Antw: dat is eigenlijk niet het probleem van de archieven, zij moeten zorgen dat ze zelf hun rechten geregeld hebben en voor al de rechten die ze niet zelf willen/kunnen regelen is een overeenkomst met Pictoright een oplossing.
- De overeenkomst met Pictoright geldt alleen voor de foto's en afbeeldingen in de *beeldbank*! Geldt niet voor gebruik van de beelden op de homepage/website/in social media enz. Dat zijn eigenstandige publicaties en die moeten dus apart geregeld worden
- Vergoeding achteraf afdragen voor de tijd dat de beelden al online hebben gestaan, dus voor de afgelopen jaren. In principe hebben makers daar recht op en kunnen Pictoright en archief dat afspreken in de overeenkomst. Wanneer er al een claim ligt van Pictoright of er een kwestie is, dan zullen ze dat zeker meenemen. Pictoright stelde vandaag dat ze genegen zijn om af te zien van verrekening van het verleden in geval archieven nu uit eigen beweging initiatief nemen om met hen (Pictoright) een overeenkomst te sluiten.
- Collectief contract mogelijk? Bij de musea is er door de museumvereniging een model gemaakt. Elk museum sluit vervolgens zijn eigen contract. Een modelcontract voor archieven bestaat al. Dit is echter niet helemaal actueel. Pictoright actualiseert dit op korte termijn en zal het dan z.s.m. via KVAN/BRAIN verspreiden. In KVAN/BRAIN-verband kunnen we vervolgens kijken of dat helemaal passend is.
De vraag werd gesteld of er ook een gezamenlijk contract van verschillende diensten mogelijk zou zijn. In de tarievenstaffel wordt bij meer beelden de prijs per beeld steeds goedkoper. Kleine instellingen betalen daarom verhoudingsgewijs meer omdat hun collecties klein zijn. Samen zouden ze dan van een schaalvoordeel kunnen profiteren. Pictoright staat er voor open om daarover door te praten; zo iets is nog niet praktisch uitgedacht/toegepast door hen.
Chantal Keijspers: ook je bestuurders aanspreken, dat met digitalisering ook budget voor presentatie komt, waaronder geld voor vergoedingen auteursrechten.
- Voet/Roovers: is verschillende malen tussendoor al ter sprake gekomen.
Leiden, Nationaal Archief en Pictoright willen nu gezamenlijk optrekken: duidelijk maken dat het aanbod van Pictoright redelijk is. Zij zijn bereid het tot een rechtszaak te laten komen. Leiden heeft al een concept-dagvaarding ontvangen. Dirk Visser heeft contact gehad met de advocaat van Voet, maar of er nu meer dagvaardingen in de maak zijn is niet geheel duidelijk. Belangrijk is dat archiefinstellingen gezamenlijk optrekken en niet ineens hogere bedragen per afbeelding gaan betalen een de heer Voet.
Willen er meer archieven zich aansluiten bij Leiden, NA en Pictoright? Ze zijn welkom.
Dirk Visser (kantoor) maakt een database met alle gegevens van de beelden waar het om gaat. Met scans van voor en achterzijde van foto's / Ansichtkaarten enz. Om de gegevens van alles op een rijtje te hebben ook per beeld te kunnen beargumenteren wie maker/rechthebbende enz. is.